

**XXXI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**



ВИПУСК 31

19 грудня 2017 р.

м. Переяслав-Хмельницький

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет
імені Григорія Сковороди»

Рада молодих учених університету

Матеріали

XXXI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

**«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»**

19 грудня 2017 року

Збірник наукових праць

Переяслав-Хмельницький – 2017

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»

Совет молодых ученых университета

Материалы
XXXI Международной научно-практической интернет-конференции
**«ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**
19 декабря 2017 года

Сборник научных трудов

Переяслав-Хмельницкий – 2017

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Матеріали XXXI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»: Зб. наук. праць. – Переяслав-Хмельницький, 2017. – Вип. 31. – 663 с.

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор історичних наук, професор, академік НАПН України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Базалук О.О. – доктор філософських наук, професор

Воловик Л.М. – кандидат географічних наук, доцент

Дашкевич Є.В. – кандидат біологічних наук, доцент (Білорусь)

Доброскок І.І. – доктор педагогічних наук, професор

Євтушенко Н.М. – кандидат економічних наук, доцент

Кикоть С.М. – кандидат історичних наук (відповідальний секретар)

Руденко О.В. – кандидат психологічних наук, доцент

Садиков А.А. – кандидат фізико-математичних наук, доцент (Казахстан)

Склярєнко О.Б. – кандидат філологічних наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медичних наук, доцент (Узбекистан)

Збірник матеріалів конференції вміщує результати наукових досліджень наукових співробітників, викладачів вищих навчальних закладів, докторантів, аспірантів, студентів з актуальних проблем гуманітарних, природничих і технічних наук.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів і посилань несуть автори публікацій.

©Автори статей

©Рада молодих учених університету

©ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди

УДК 001+37(100)

ББК 72.4+74(0)

Т 33

Материалы XXXI Международной научно-практической интернет-конференции «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации»: Сб. науч. трудов. – Переяслав-Хмельницкий, 2017. – Вып. 31. – 663 с.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Базалук О.А. – доктор философских наук, профессор

Воловик Л.М. – кандидат географических наук, доцент

Дашкевич Е.В. – кандидат биологических наук, доцент (Беларусь)

Доброскок И.И. – доктор педагогических наук, профессор

Кикоть С.Н. – кандидат исторических наук (ответственный секретарь)

Евтушенко Н.М. – кандидат экономических наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологических наук, доцент

Садыков А.А. – кандидат физико-математических наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О.Б. – кандидат филологических наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медицинских наук, доцент (Узбекистан)

Сборник материалов конференции вмещает результаты научных исследований научных сотрудников, преподавателей высших учебных заведений, докторантов, аспирантов, студентов по актуальным проблемам гуманитарных, естественных и технических наук.

Ответственность за грамотность, аутентичность цитат, достоверность фактов и ссылок несут авторы публикаций.

©Авторы статей

©Совет молодых ученых университета

©ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий

государственный педагогический

университет имени Григория Сковороды

УДК 622.243.24

Лариса Прохорова, Валентина Кальченко
(Мелітополь, Україна)

СУЧАСНИЙ СТАН ВИДОБУТКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗРОБКИ ВУГЛЕВОДНІВ АЗОВО-ЧОРНОМОРСЬКОГО КОНТИНЕНТАЛЬНОГО ШЕЛЬФУ

На сучасному етапі розвитку суспільства постала проблема забезпечення населення вкрай необхідними для існування мінерально-сировинними та енергетичними природними ресурсами. Значні темпи росту споживання природних ресурсів в кінці XX та на початку XXI століття спонукають до пошуку їх нових запасів. Для паливно-енергетичного комплексу України особливої важливості набула проблема залежності від експортного палива, яка може бути вирішена за рахунок використання природних ресурсів Азово-Чорноморського континентального шельфу.

Ключові слова: Азово-Чорноморський басейн, континентальний шельф, нафта, газ, паливо.

At the present stage of the development of society there was a problem of providing population essential for the existence of mineral raw materials and energy natural resources.. Significant growth rates of natural resource consumption in the late twentieth and early twenty-first centuries have led to the search for their new stocks. For the fuel and energy complex of Ukraine, the problem of dependence on export fuel, which can be solved through the use of natural resources of the Azov-Black Sea continental shelf, became particularly important.

Key words: Azov-Black Sea basin, continental shelf, oil, gas, fuel.

Ефективне використання природних ресурсів одна із найважливіших умов сталого соціально-економічного розвитку держави. В останні роки світові держави активно використовують ресурси морів та океанів, особливо шельфові зони, як джерело видобутку вуглеводнів. Сьогодні у світі на континентальному шельфі видобувається понад 34 % нафти або 1,3 мільярда тонн. Разом з цим посилення економічної діяльності у водному просторі накладає підвищені вимоги щодо забезпечення необхідного рівня екологічної безпеки. Чорне та Азовське моря є перспективними з точки зору їх використання як транспортних сполучень, джерел вуглеводнів та вилову риби [1, с. 103].

Проблема ефективного використання ресурсів в Україні є однією із найбільш гострих, оскільки сьогодні із-за відсутності такого використання держава несе величезні збитки і втрачає перспективи економічного зростання на майбутнє. Такий стан особливо небезпечний у галузях, які є базовими для економіки.

Із загостренням проблеми енергоносіїв і зростанням цін на них Кабінет Міністрів України постановою № 1141 від 17 вересня 1996 року затвердив «Програму освоєння вуглеводних ресурсів українського сектору Чорного та Азовського морів», яка передбачала значне збільшення геологорозвідувальних робіт, надання податкових пільг на початковому етапі робіт, залучення іноземних інвестицій [6].

Початкові потенційні ресурси вуглеводнів України в перерахунку на умовне паливо оцінюються у 9 322,7 млн. т, у т. ч. нафти з газоконденсатом 1643,4 млн. т (17,6 %) і вільного газу – 7 254,3 млрд. м³ (77,8 %). Початкові розвідані запаси вуглеводнів (категорії А+В+С1) складають 3501,1 млн. т у. п. [7, 8]

Значна частина ресурсів вуглеводнів (27%) зосереджена на глибинах 5-7 км. 7043,5 млн. т початкових потенційних ресурсів вуглеводнів, або 75,5% від їх загальної кількості, знаходяться на суходолі, а 2279,2 млн. т (24,5%) – на шельфі Чорного й Азовського морів.

Поклади метану виявлені на глибинах 300-1000 м. У центральній глибоководній частині моря запаси оцінюють у 20-30 трлн. м³, а загалом у Чорному морі, за прогнозами геологів

України і Росії, міститься 60-80 трлн. м³ цього газу. Очікувані запаси тільки в осадових породах в українській частині чорноморського дна – 7-10 трлн. м³ [7].

Орієнтовні запаси сірководню складають 1012-1013 м³. Лише його річний приріст оцінюється у 107-108 тонн. Вміст сірководня в придонному шарі води змінюється від 0.3 до 10-12 мг/л. У осадах дна він варіює від 25 до 240 мг/л. За існуючими даними загальна кількість сірководню в басейні Чорного моря оцінюється у 40-50 млрд. тонн.[4, с. 43, 7] В енергетичному відношенні (за теплою згорання) 1 м³ сірководню еквівалентний 1,49 м³ побутового газу. Собівартість видобутку метану з газогідратів у Чорному морі може становити не більше ніж 54 долари за 1 тисячу м³ палива. [7, с. 8]

Ресурсна база нафтогазовидобувної промисловості України дозволяє при її ефективному використанні стабілізувати, а в перспективі – підвищити обсяги видобутку вуглеводневої сировини.

Сумарні ресурси вуглеводнів українського сектора акваторій Чорного і Азовського морів це:

- північно-західний шельф Чорного моря;
- континентальний схил і глибоководна западина Чорного моря;
- Прикерченський шельф Чорного моря;
- акваторія Азовського моря.

Єдиною українською компанією, яка здійснює увесь комплекс робіт щодо розвідки і видобутку енергоносіїв на морському шельфі, є ДАТ «Чорноморнафтогаз». (Частково геологорозвідувальні роботи з пошуку нових родовищ вуглеводнів на Прикерченському шельфі Чорного і Азовського морів спільно з ДАТ «Чорноморнафтогаз» веде також ДК «Укргазвидобування та ВАТ «Укрнафта»). На даний час на балансі ДАТ «Чорноморнафтогаз» знаходиться 17 родовищ, з яких 11 газових, 4 газоконденсатних і 2 нафтових [7, с. 8; 8].

Нині ДАТ «Чорноморнафтогаз» розробляє 10 родовищ вуглеводнів на шельфі Чорного і Азовського морів – Штормове, Голицинське, Архангельське, Стрілецьке, Південно-Казантипське, Північно-Булганакське, Фонтанівське, Джанкойське, Задорненське, Семенівське. Крім того, 6 родовищ знаходяться у стадії розвідки, облаштування і консервації – Одеське, Безіменне, Суботіна, Південно-Голицинське, Шмідта, Північно-Керченське [7, 8].

На підприємстві «Чорноморнафтогаз» працює 3.4 тисячі осіб. Видобуток газу у 2011 р. склав 1.06 млрд. м³. Видобуток нафти – 7343 т. Видобуток газового конденсату – 55 906 т. 8. До цього часу фінансування діяльності ДАТ «Чорноморнафтогаз» залишається вкрай незадовільним [3].

Наприклад, у 2008 році воно склало 4.8 млн. грн., у 2009 році – 7.9 млн. грн., у 2010 р. – 5.3 млн. грн., в той час як вартість лише однієї розвідувальної свердловини на Суботинському родовищі становить близько 140 млн. грн. [2]

Державна служба геології та надр оцінює балансові запаси природного газу, який може бути видобутий на шельфі Чорного і Азовського морів, на рівні 48 мільярдів кубометрів.

Державним балансом запасів корисних копалин станом на 1 січня 2017 року на шельфі Чорного і Азовського морів враховуються балансові видобуті запаси природного газу в кількості 37,51 млрд. м³ і 10,53 млрд. м³ відповідно.

Балансові запаси нафти на шельфі Чорного моря становлять 3,22 млн. тонн. На шельфі Азовського моря розробляється тільки родовище «Стрілецьке», видобуток газу на якому у 2016 році становив 11 млн. м³.

Відповідно до Програми розвитку до 2020 року ДАТ «Чорноморнафтогаз» планує довести річний видобуток газу до 8.1 млрд. м³, нафти і конденсату – до 1.9 млн. т. [5]. Планується поставляти його у південні області України [9].

Підприємство здійснює пошуково-розвідувальне та експлуатаційне буріння на шельфі Чорного та Азовського морів, використовуючи самопідйомні плавучі бурові установки (СПБУ) «Сиваш» та «Таврида», виготовлені ще у 70-х рр. минулого століття. Вони здатні виконувати роботи на глибині моря до 80 м. та бурити свердловини до 5000 м. Ці бурові

платформи вже відпрацювали свій ресурс і потребують заміни. Близько 20 % бурових робіт компанія здійснює за допомогою похило-спрямованих свердловин на великих глибинах – понад 3000 м з використанням сучасного обладнання – електробурів українського виробництва. Цей метод дозволяє проводити розвідку і видобуток вуглеводнів у важкодоступних місцях, а також сприяє більш ефективному розкриттю горизонтів з великим кутом падіння [5, 7].

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Горбова Х.В. Перспективи видобутку нафти і газу на українському шельфі Чорного та Азовського морів / Х.В. Горбова // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.7. – С.102-107.
2. Жук С. Вуглеводневі ресурси Чорного моря та їх розробка в країнах регіону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nomos.com.ua/content/view/334/86/>.
3. Новая эксплуатационная скважина в Черном море [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.blackseagas.com/.
4. О создании Международного консорциума для разведки и добычи глубоководных органико-минеральных осадков дна Черного моря / П.С. Димитров, Д.П. Димитров, Д.П. Солаков, Е.Ф. Шнюков, А.П. Зиборов, Т.С. Куковская // Геология и полезные ископаемые Мирового океана. – 2007. – № 1. – С. 52-56.
5. Програма розвитку ГАО «Черноморнефтегаз» до 2020 года. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.blackseagas.com/index.php/bez-kategorii/36-strategija2015>.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Програму освоєння вуглеводневих ресурсів українського сектора Чорного і Азовського морів» від 17 вересня 1996 року за №1141 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://законодавство.com/.../postanova-vid-veresnya-1996-1141-pro-programu-1996>.
7. Стратегія освоєння енергетичного потенціалу Чорного і Азовського морів. Аналітична доповідь / О.О. Волович, О.Л. Михайлюк; за ред. А.О. Филипенка. – Одеса: Фенікс, 2012. – 70 с.
8. Шевченко В. Щодо розробки і стану реалізації національної програми досліджень і використання ресурсів Азово-Чорноморського басейну, інших районів Світового океану на 2009-2034 роки/ Регіональний філіал НІСД у м. Одесі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: old.niss.gov.ua/monitor/juli2009/24.htm
9. Ukraine's five year plan to develop Black Sea shelf [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrainian-energy.com/news/tek/32/>

УДК 614.78:504.5(477.64-21Мелітополь)

Лариса Прохорова, Дмитро Калякін
(Мелітополь, Україна)

ЧИННИКИ РИЗИКОВОГО ВПЛИВУ НА СТАН ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В МЕЖАХ УРБАНІЗОВАНИХ ЛАНДШАФТІВ

Здоров'я людей значною мірою залежить від якості як природного, так і антропогенного середовища. В умовах міста вплив на людину природного компонента ослаблений, а вплив антропогенних факторів різко посилений. Міста, у яких на порівняно невеликих територіях концентрується значна кількість людей, автотранспорту і різних підприємств, є центрами безпосереднього техногенного впливу на довкілля і здоров'я населення.

Ключові слова: техногенне навантаження, антропогенне навантаження, урбанізований ландшафт, здоров'я людини, екологічні ризики.